

Zbyněk Fiala: Proč tlučeme hlavou o strop

- CZ24 News | 25. května 2023

USA: Za extrémními dluhy Spojených států (a nejen tam) je směska blouznivé politiky neoconů a nestydatých požadavků zbrojařů.

Z evropského pohledu by bylo lákavé, kdyby bitva o zvýšení dluhového stropu v USA byla zásadním střetnutím jestřábů války s holubicemi míru. Tedy že opoziční Republikáni vládě típnou tu válku na Ukrajině, a že agresivní *neocons*, kteří teď jsou na straně Demokratů, utrou.

Jenže tak tomu není. Republikáni před pár dny překvapili na drsném zvýšení vojenských výdajů na úkor všeho ostatního a teď na tom trvají. Zrovna tyto výdaje chtěl Bidenův tým svým kompromisním návrhem zabrzdit, i když není jasné, s jakými důsledky. Nyní Republikáni vytáhli další mršinu ze svého ideového baťohu a rozhodně odmítají, aby systém Medicare, státní zdravotní služba pro seniory, směl vyjednat s farmaceutickými dodavateli nižší ceny širšího okruhu léků. Je tedy zřejmé, či zájmy chrání.

Ale v těch nákladech na obranu (či válku) v tom jedou všichni. Ukázala to neuvěřitelná zpráva *CBS News* o nespoutaném růstu cen zbrojních zakázek, kde mluvíme o mnohanásobcích během několika let, dokonce i u naprostých banalit.

Výklad o tom, jak zbrojní kontraktori ždímají Pentagon, podal Shay Assad, jeden z těch, kdo se pohyboval na obou stranách. Jednou sloužil jako nákupčí Pentagonu a podruhé zase jako dodavatel společnosti Raytheon, výrobce například protiletadlových systémů Patriot nebo raket pro stíhačky F-35. Byl to mimochodem doklad politiky „otáčecích dveří“, kdy si velké korporátní zájmy zajišťují vládní přízeň tím, že jejich lidé přecházejí do úředních funkcí a zpět.

<https://www.cbsnews.com/news/weapons-contractors-price-gouging-pentagon-60-minutes-transcript-2023-05-21/>

Česky už zprávu zpracoval Infokurýr.cz, tak to podstatné převezu:

„Pentagon monstrózně přeplatil vše, od tanků a radarů až po matice a šrouby. Běžný snímač tlaku oleje, jehož cena byla 328 dolarů, byl prodán americkému státu za 10 000 dolarů. Stát měl však takových nákupů víc.

V roce 2015 Assad provedl audit nákladů na dodávku komplexů Patriot na Tchaj-wan. Ukázalo se, že dodavatelé (Lockheed Martin Corporation a subdodavatel Boeing) nafoukli ceny na rakety PAC-3 pro Pentagon o stovky milionů dolarů. Upozorňujeme, že každá střela systému Patriot PAC-2 stojí 4,2 milionu dolarů a PAC-3 stojí 5,2 milionu dolarů za kus.

Vyvstává logická otázka: existuje korupční spiknutí mezi představiteli Pentagonu a manažery amerických vojensko-průmyslových společností? Tato otázka je řečnická.

Nejde však jen o krádež. Konflikt na Ukrajině podle Assada naplno zvýraznil systémové problémy Pentagonu, které existují již několik desetiletí. Od začátku 90. let se americký vojensko-průmyslový komplex aktivně spojuje, až se 51 výrobních společností změnilo na pět gigantických korporací. Monopolizace trhu vedla k bezprecedentnímu růstu cen: zatímco v roce 1991 byla cena jednoho ATGM Stinger 25 000 dolarů, nyní si říká monopolní společnost Raytheon o 400 000 dolarů za kus. I s přihlédnutím k inflaci a modernizaci zbraní hovoříme o sedminásobném předražení.

Postupem času přešly monopolní společnosti ve vztazích s Pentagonem na přímé vydírání. Roku 2006

odmítla TransDigm Corporation dodávat důležité díly pro vrtulníky Apache do Iráku, dokud je Pentagon nekoupil se 40 procentní přírůžkou za 747 dolarů za kus. Jenže roku 2018 náklady na podobné díly dosáhly už 12 000 dolarů. Tato čísla vysvětlují největší americký vojenský rozpočet na světě.“

<http://www.infokurýr.cz/n/2023/05/23/americanum-se-oteviraji-oci-ohledne-problemu-americkeho-vojensko-prumysloveho-komplexu/>

V téhle předražené samošce nyní nakupuje naše ministryně obrany Jana Černochová, zatímco česká vláda obírá důchodce a zdrazuje kojeneckou vodu, aby dluhy z těchto kšeftů působily zdáním, že jsou pod kontrolou. Nákup předražených zbraní také zpochybňuje představu, že zvýšení českých vojenských výdajů na 2 procenta HDP, jak bylo nyní dokonce zakotveno zákonem, je odrazem větší odpovědnosti Fialovy vlády za národní bezpečnost ČR a spojenců. Vtírá se podezření, že jsou odrazem něčeho úplně jiného.

Ale jak je vidět, nejsem v tom sami. Je to další doklad, jak jsme si se Spojenými státy blízcí – Americká starost je i naše starost.

Nicméně, ten americký nervák je větší. Vyjednávači obou stran ve věci zvýšení dluhového stropu USA se znovu setkali ve středu, ale pouze, aby si potvrdili, že Republikáni nehodlají ustoupit. Efekt jednání moc hezky shrnuje Wall Street Journal, když ve své čtvrtletní zprávě poznamenává, že někteří lidé na straně vlády už dost zápasí s tím, jak najít nějakou cestičku k výsledku, ale veřejné sdělení zní, že znovu byl zaznamenán nějaký pokrok.

<https://www.pressreader.com/usa/the-wall-street-journal/20230525>

Na stole je pořád návrh zákona s krycím názvem *Limit, Save, Grow Act of 2023*, přijatý v kongresové Sněmovně reprezentantů republikánskou většinou. Ten cílenými zásahy jako hypersonický kinžál demoluje vyhlídky prezidenta Bidena na znovuzvolení. Požadované škrtby by zničily i ty pohublé trosky environmentálních a sociálních politik, které se prezidentu Bidenovi podařilo protlačit do zákona s krycím názvem *Inflation Reduction Act*.

Je to možná na staříka až příliš přísné, ale předseda sněmovních Republikánů McCarthy nemá moc na vybranou, protože byl do své funkce zvolen až na osmnáctý pokus teprve když přijal požadavky desetičlenné tvrdé ultrakonzervativní frakce s krycím názvem *Freedom Caucus*. Ta je ochotna ustoupit pouze tomu, že Bidenova vláda jejich požadavky dobrovolně zpřísní...

Trvá tedy požadavek Republikánů snížit rozpočtové výdaje na úroveň loňského roku, ale zároveň zvýšit výdaje na obranu, a pak po příštích deset let omezit celkový růst rozpočtových výdajů o pouhé jedno procento ročně. Mimochodem, tohle už je pátý podobný konflikt od roku 2011, kdy byla Obamova vláda přinucena dokonce k mírnému snížení výdajů. Ale pokrok nezastavíš, výdaje rostly pořád dál. Po zmíněných zprávách CBS News je o trochu jasnější proč.

AUTOR: Zbyněk Fiala

[ZDROJ](#)